

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



المشیرایی اردکانی

سرشناسه: لژی رای اردکالی، الهه، 1363-

عنوان و نام پدیدآور: حکمت متشابهات/ الهه لژی رای اردکالی

مشخصات نشر: قم، مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران، مرکز نشر هاجر، 1402.

مشخصات ظاهری: 128 ص. 14/5/21 س. م. / شابک: 8-417-378-600-978 / مسلسل: 1773

وضعیت فهرست نویسی: غیبا / پانداخت: کتابنامه ص [127|121]- هم چنین به صورت زیر نویس.

موضوع: قرآن -- متشابهات و محکمتات / قرآن -- Surve / قرآن -- مسائل لغوی (Qur'an -- Mutashabehat va Muhkammat (Clear and obscure verses

قرآن -- بررسی و شناخت / قرآن -- مسائل لغوی (Qur'an -- Language, Style

شناسه افزوده: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران، مرکز نشر هاجر

شناسه افزوده: Hazeh Elmihyeh Qom, Center management Hazeh Elmihyeh sisters, Centre Publications hajarah

زده بندی کنگره: 1/BP85 / زده بندی دیویی: 297/155 / شماره کتابشناسی ملی: 9199313

اطلاعات رکورد کتابشناسی: غیبا

حکمت متشابهات

ناشر: مرکز نشر هاجر
(تشریفاتی و خانوادگی)

لژی رای اردکالی

لویت چاپ: اول ۱۴۰۲

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

چاپخانه: زلال کوثر

تعداد صفحه: ۱۷۸ / رقمی

شابک: ۸-۴۱۷-۳۷۸-۶۰۰-۹۷۸

قیمت محصولات در Hajarpub.ir

قم - بلوار معلم - مجتمع ناشران - واحد ۱۱۴

تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۵۴۵ پیامک: ۱۰۰۰۳۱۰۱۵

hajarpub.ir info@hajarpub.ir



مرکز نشر هاجر
تشریفاتی و خانوادگی



فهرست مطالب

۹	سخن ناشر
۱۱	مقدمه
۱۳		فصل اول: کلیات
۱۳	گفتار اول: مفهوم شناسی
۱۳	۱. حکمت
۱۳	معنای لغوی
۱۴	معنای اصطلاحی
۱۶	۲. آیات متشابه
۱۶	معنای لغوی
۱۷	معنای اصطلاحی
۱۸	الف) راغب اصفهانی
۲۰	ب) طبرسی
۲۱	ج) فخر رازی
۲۱	د) زرکشی
۲۲	هـ) سیوطی
۲۴	و) علامه طباطبایی

گفتار دوم: راز وجود تشابهات، ضرورت یا حکمت؟ ۳۰

فصل دوم: حکمت آیات تشابه در حوزه عقل و معرفت ۳۵

گفتار نخست: معاضدت عقل و ترغیب به تدبیر ۳۶

۱. کار آمد شدن عقل ها ۳۷

تقریر نخست: حکمت تشابهات در ورزیده شدن عقول و شکوفایی آن ۳۸

ارزیابی ۳۸

تقریر دوم: حکمت تشابهات در اعتبار بخشی به عقل و رهایی بخشی از تقلید ۴۰

ارزیابی ۴۰

تفاوت تقریر نخست و تقریر دوم ۴۱

۲. بازداشتن از سطحی نگری در فهم آیات ۴۲

ارزیابی ۴۴

نقد نخست: ناهماهنگی بین دلیل و مدعا ۴۴

نقد دوم: دلیل اعم از مدعا ۴۴

گفتار دوم: تعمیق و گسترش علم و دانش ۴۵

۱. پدید آمدن فنون مختلف علمی و فکری ۴۶

تقریر نخست: موجب تخصص در فنون مختلف علمی ۴۶

ارزیابی ۴۸

تقریر دوم: مطرح شدن افق های فکری جدید ۴۸

ارزیابی ۴۹

تفاوت تقریر نخست و دوم ۵۰

۲. برتری دانشمندان ۵۰

ارزیابی ۵۲

نقد نخست: ناسازگاری نزول آیات زمینه ساز فتنه انگیزی با عدالت خداوند ۵۲

نقد دوم: دلیل اعم از مدعا ۵۴

۳. لطف الهی و رعایت فهم محدود بشری ۵۴

- تقریر نخست: مراعات ظرفیت محدود دانش مخاطبان ۵۶
- ارزیابی ۵۶
- تقریر دوم: تناسب نزول آیات با تکامل نفس سالک ۵۷
- ارزیابی ۵۸
- نقد نخست: ناسازگاری الهامات عرفانی با ویژگی فتنه انگیزی ۵۸
- نقد دوم: دلیل اعم از مدعا ۵۹
- تقریر سوم: وجود متشابهات جهت فهماندن معارفی والا به خواص ۶۰
- ارزیابی ۶۱
- نقد نخست: تفسیر آیات متشابه با محکمت ۶۱
- نقد دوم: موجب گمراهی مخاطبان ۶۱
- نقد سوم: بدون مخاطب ماندن آیاتی که نه محکمند و نه متشابه ۶۲
- نقد چهارم: دلیل اخراج از مدعا ۶۲
- تقریر چهارم: وجود متشابهات جهت فهماندن معارف به عوام مردم ۶۳
- ارزیابی ۶۷
- تفاوت چهارم تقریر ۶۸
- تفاوت تقریر نخست با تقریرهای دوم، سوم و چهارم ۶۸
- تفاوت تقریر دوم و تقریر سوم ۶۹
- تفاوت تقریر دوم و تقریر چهارم ۶۹
- تفاوت تقریر سوم و تقریر چهارم ۶۹
- فصل سوم: حکمت آیات متشابه در حوزه اثبات عظمت قرآن و بهره مندی از
 اهل بیت علیهم السلام ۷۱
- گفتار نخست: تبیین جایگاه و عظمت قرآن ۷۳
۱. جذب متفکران گوناگون به قرآن ۷۳
- ارزیابی ۷۵

- ۷۵..... نقد نخست: محافظه کار نبودن قرآن.....
- ۷۶..... نقد دوم: تضاد جذب و تحقیر.....
- ۷۷..... نقد سوم: تنافی جذب و عدم هدایت.....
- ۷۷..... نقد چهارم: عدم وجود مذاهب مختلف در هنگام نزول قرآن.....
- ۷۸..... نقد پنجم: عدم جذب اصحاب مکاتب گوناگون در واقعیت.....
- ۷۸..... نقد ششم: بقاء متفکران دیگر مذاهب در گمراهی.....
- ۷۹..... نقد هفتم: پدید آمدن اختلافات مذهبی.....
- ۸۰..... ۲. طراوت و تازگی همیشگی قرآن.....
- ۸۳..... ۳. تحقق بلاغت مجزه آسای قرآن.....
- ۸۶..... ارزیابی.....
- ۸۶..... نقد نخست: تنافی هدایتگری و فتنه انگیزی.....
- ۸۶..... نقد دوم: عدم علیت آرایه‌های ادبی برای تشابه.....
- ۸۸..... نقد سوم: دلیل اعم از مدعا.....
- ۸۸..... نقد چهارم: دلیل اخص از مدعا.....
- ۸۸..... نقد پنجم: عدم ارتباط میان آرایه‌های ادبی و فتنه انگیزی.....
- ۸۹..... نقد ششم: عدم انحصار اعجاز قرآن در لفظ.....
- ۸۹..... ۴. تسهیل حفظ قرآن و محافظت از آن.....
- ۹۱..... ارزیابی.....
- ۹۱..... نقد نخست: ناسازگاری فتنه انگیزی با حفظ قرآن.....
- ۹۲..... نقد دوم: ناهماهنگی میان دلیل و مدعا.....
- ۹۲..... نقد سوم: دلیل اعم از مدعا.....
- ۹۳..... ۵. بیان عظمت قرآن.....
- ۹۳..... ارزیابی.....
- ۹۴..... نقد نخست: تنافی فتنه‌انگیزی با عظمت قرآن.....
- ۹۴..... نقد دوم: عدم علیت تشابه برای عظمت قرآن.....

- ۹۴ گفتار دوم: پیوند و بهره‌مندی از اهل بیت.....
- ۹۶ ارزیابی.....
- ۹۶ نقد نخست: عدم نزول تشابهات به منظور رجوع به اهل بیت.....
- ۹۷ نقد دوم: عدم اختصاص تشابه به قرآن.....
- ۹۹ فصل چهارم: حکمت آیات متشابه در حوزه آزمایش و رشد و تعالی انسان
- ۱۰۱ گفتار اول: حکمت آیات متشابه در حوزه آزمایش انسان.....
- ۱۰۲ ۱. آزمایش و الزام مخاطبین در رجوع به مفسرین خاص.....
- ۱۰۵ ارزیابی.....
- ۱۰۵ ۲. آزمایش و آشکار شدن مراتب ایمان و تسلیم مومنان.....
- ۱۰۶ تقریر اول: آزمایش تسلیم دل‌های مومنین در برابر تمامی آیات و ایمان به غیب.....
- ۱۰۷ ارزیابی.....
- ۱۰۷ نقد نخست: عدم خضوع عقل در برابر مجهولات.....
- ۱۰۹ نقد دوم: عدم اشتغال تشابهات بر امور غیب.....
- ۱۰۹ نقد سوم: وسعت عرصه‌های آزمایش.....
- ۱۰۹ نقد چهارم: ناسازگاری آزمایش با زمینه سازی انحراف.....
- ۱۱۰ نقد پنجم: دلیل اعم از مدعا.....
- تقریر دوم: ابتلاء و آزمایش بندگان به واسطه‌ی امر الهی به حکم نکردن طبق آیات
 ۱۱۰ متشابه.....
- ۱۱۱ ارزیابی.....
- ۱۱۲ تقریر سوم: به خضوع کشاندن انسان و اعتراف گرفتن بر جهل و نادانی اش.....
- ۱۱۲ ارزیابی.....
- ۱۱۳ تفاوت سه تقریر.....
- ۱۱۴ ۳. شناخته شدن فتنه‌انگیزان از مؤمنان راستین.....
- ۱۱۵ ارزیابی.....
- ۱۱۶ گفتار دوم: رشد و تعالی انسان‌ها در دنیا و آخرت.....

- ۱۱۶..... ۱. فزونی ثواب به خاطر سختی فهم
- ۱۱۸..... ارزیابی
- ۱۱۹..... ۲. پیوند دادن انسان دنیایی با مبدأ هستی و عالم آخرت
- ۱۲۰..... ارزیابی
- ۱۲۱..... جمع‌بندی
- ۱۲۳..... کتاب‌نامه

www.ketab.ir



در ستایش قلم، همین بس که سوره‌ای از قرآن کریم به این نام است و مطلع آن با سرگندی از پروردگار عالمیان در ارجمندی قلم آغاز می‌شود که: **هِنَ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ**؛ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در تفسیر کتابت می‌فرماید:

الْمُؤْمِنُ إِذَا مَاتَ وَتَرَكَ وَرَقَةً وَاحِدَةً عَلَيْهَا عِلْمٌ تَكُونُ تِلْكَ الْوَرَقَةُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَشْرَأُ فِيهَا بَيْتَهُ وَبَيْنَ النَّارِ وَأَعْظَاهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِكُلِّ حَرْفٍ مَكْتُوبٍ عَلَيْهَا مَدِينَةٌ أَوْسَعُ مِنَ الدُّنْيَا سَبْعَ مَرَّاتٍ؛ اگر مؤمن از دنیا برود و یک ورقه از خودش باقی بگذارد که بر آن علمی نوشته شده باشد، روز قیامت این ورقه حائل و ساتر و حاجب است بین او و بین آتش، نه تنها مانع از آتش است؛ بلکه خداوند تبارک و تعالی در عوض هر حرفی که بر آن ورقه نوشته است شهری وسیع‌تر از دنیا به اندازه هفت برابر به او اعطا می‌فرماید. (امالی، شیخ صدوق، ج ۱، ص ۳۷)

آری، قلم معجزه‌ی مانای اندیشه‌هاست؛ قلم ناب، پاسدارِ صدق و راستی و عدالت است و قلم ناباب اگر در دست نامه‌دین و نااهلان بیافتد، می‌تواند عامل انحطاط و کژ روی‌ها باشد. قلم پاک مقدس و ماندگار است.

مرکز نشرهاجر یکی از اهداف خویش را حمایت از نشر آثار نویسندگان متعهد، می‌داند. این ناشر، آرمان بلند خود را در تولید آثار فخیم و با حمایت از نویسندگان

پرتلاش، قابل تحقق می‌داند و امید است، در پرتو قوت علمی و سلاست قلمی نویسندگان جوان در استمرار خط کتابت و دفاع از اندیشه‌های متعالی و آموزه‌های نورانی و انسان‌ساز مکتب قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام خدمتی ارزشمند به جامعه علمی فرهنگی ارایه نماید.

در همین راستا حمایت از نشر موضوعات زن و خانواده به عنوان محور اصلی فعالیت مرکز نشرهاجر قرار دارد تا در این حیطه، نویسندگان با عزمی جدی، نیتی خالصانه، مطالعه‌ای فراگیر، دانشی درخور و تجربه‌آموزی از نگاره‌های مؤلفان نام‌آشنا؛ طرحی نو درافکنند و همسو با نیازهای جامعه‌ی هدف با اولویت مذکور، مبادرت به خلق اثر نمایند.

مرکز نشرهاجر

ناشر تخصصی زن و خانواده